

Mnenje Odbora regij – Bela knjiga – Agenda za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine

(2012/C 391/02)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da morajo biti vsi ključni akterji, vključno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, ki upravljajo dodatne pokojninske sisteme večine javnih uslužbencev, udeleženi v posvetovanjih v okviru reform nacionalnih pokojninskih sistemov;
- opozarja, da se več vidikov pokojninske politike EU in strategije Evropa 2020 medsebojno dopolnjuje. Doseganje višjih stopenj zaposlenosti v okviru strategije Evropa 2020 bo prispevalo k splošni vzdržnosti socialne zaščite in pokojninskih sistemov. Ustrezne pokojnine pa so glavni pogoj za doseganje cilja strategije Evropa 2020 za zmanjšanje revščine, saj starejši prebivalci EU ostajajo ranljiva socialno-ekonomska skupina. Poleg reforme pokojninskih sistemov potrebujemo tudi več ukrepov na področju politike trga dela, da bi starejši tudi v prihodnosti imeli zagotovljene primerne prihodke;
- zaradi vprašanj glede preglednosti ter višine provizij in stroškov, povezanih z različnimi oblikami zasebnih pokojninskih sistemov, se zavzema za primerjalno analizo, da bi lahko najboljšo prakso uvedli po vsej EU.

Poročevalec	Paul LINDQUIST (SE/EPP), predsednik občinskega sveta občine Lidingö
Referenčni dokument	Bela knjiga – Agenda za ustrezne, varne in vzdržne pokojnine COM(2012) 55 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Uvod

1. pozdravlja namero Komisije, da obravnava velike izzive, s katerimi se soočajo pokojninski sistemi številnih držav članic;
2. meni, da je zagotovitev vzdržnih in ustreznih pokojnin zelo pomembna, ne samo glede na obete evropske rasti, ampak tudi kar zadeva socialno varnost in blaginjo državljanov Unije;
3. meni, da je dolgoročna vzdržnost pokojninskih sistemov temeljni pogoj za varne in ustrezne pokojnine;
4. poudarja, da bo imelo zakonsko določeno pokojninsko zavarovanje še naprej pomembno vlogo pri zagotavljanju ustrezne pokojnine za vse upokojence;
5. meni, da pokojninski sistem na podlagi ustreznih prihodkov v celotni življenjski dobi prispeva k zagotavljanju dolgoročno vzdržnih pokojnin;
6. poudarja, da so se pokojninski sistemi dolga leta razvijali v skladu z razmerami v posameznih državah članicah. Zato je oblikovanje zakonsko določenega pokojninskega zavarovanja naloga posameznih držav članic;
7. poudarja, da morajo biti vsi ključni akterji, vključno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, ki upravljajo dodatne pokojninske sisteme večine javnih uslužbencev, udeleženi v posvetovanjih v okviru reform nacionalnih pokojninskih sistemov;
8. opozarja na to, da so v več državah članicah za oblikovanje poklicnega pokojninskega zavarovanja pristojni socialni partnerji. Zato je samoumevno, da morebitne spremembe na tem področju predlagajo socialni partnerji;
9. ugotavlja, da bela knjiga temelji na členu 153 PDEU in da so za oblikovanje pokojninskih sistemov pristojne predvsem države članice, vendar mora EU podpreti in dopolniti njihove ukrepe na področju socialnega varstva. V beli knjigi ni nobenega konkretnega zakonodajnega predloga, kar pomeni, da ne pred-

stavlja nikakršnega problema z vidika načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Odbor kljub temu poudarja, da je treba vse prihodnje morebitne zakonodajne predloge v zvezi s pokojninami zelo skrbno proučiti z vidika načela subsidiarnosti;

10. opozarja, da se več vidikov pokojninske politike EU in strategije Evropa 2020 medsebojno dopolnjuje. Doseganje višjih stopenj zaposlenosti v okviru strategije Evropa 2020 bo prispevalo k splošni vzdržnosti socialne zaščite in pokojninskih sistemov. Ustrezne pokojnine pa so glavni pogoj za doseganje cilja strategije Evropa 2020 za zmanjšanje revščine, saj starejši prebivalci EU ostajajo ranljiva socialno-ekonomska skupina ⁽¹⁾. Poleg reforme pokojninskih sistemov potrebujemo tudi več ukrepov na področju politike trga dela, da bi starejši tudi v prihodnosti imeli zagotovljene primerne prihodke.

ODBOR REGIJ

Uravnoteženo razmerje med poklicnim življenjem in pokojninskim varčevanjem

11. podpira priporočilo Komisije, da se upokojitvena starost zviša in prilagodi daljši življenjski dobi, če je to primerno, kar bi lahko prispevalo k finančni vzdržnosti pokojninskih sistemov. Za to pa bodo potrebne praktične rešitve v različnih državah članicah;

12. meni, da bi se lahko ob prožni upokojitveni starosti ljudje upokojevali kasneje kot v primeru fiksno določene upokojitvene starosti, s čimer bi omogočili podaljšanje delovne dobe na podlagi individualnih dejavnikov;

13. poudarja pomen večje udeležbe starejših delavcev (starih od 55 do 64 let) na trgu dela. Bistveno povečanje zaposlenosti ⁽²⁾ bi imelo velike prednosti za gospodarsko rast in večjo vzdržnost pokojninskih sistemov;

14. ugotavlja, da je pri zaposlovanju žensk, mladih in priseljencev še precej prostora za izboljšanje, zato poudarja pomen dviga zaposlenosti v vseh starostnih skupinah. Pomembno je tudi izboljšanje pogojev za zgodnejši vstop mladih in priseljencev na trg dela;

⁽¹⁾ CdR 319/2010 fin.

⁽²⁾ Sodeč po podatkih Eurostata, kakor je citirano v beli knjigi, je zaposlenost v več državah manj kot 40-odstotna.

15. poziva države članice in delodajalce, naj sprejmejo ukrepe, ki bi starejšim pomagali, da ostanejo na trgu dela, in jih k temu spodbujali;

16. je naklonjen – kjer je to mogoče – večji uporabi postopnega upokojevanja, počasnega prehoda iz zaposlitve s polnim delovnim časom v polno upokojitve;

17. opozarja, da se s starostjo znatno poveča možnost opravilne nesposobnosti zaradi trajnih zdravstvenih težav ali invalidnosti⁽³⁾, zato so še toliko bolj pomembni učinkoviti ukrepi za preusposabljanje in prilagoditev na spremembe poklicne poti in zaposlitve skozi vse poklicno življenje, ter spodbujanje vseživljenjskega učenja ter aktivnega in zdravega staranja v družbi;

18. meni, da bi morali oblasti in socialni partnerji oblikovati in izvajati dodatne ukrepe, s katerimi bi spodbujali in podpirali zadrževanje starejših delavcev na delovnem mestu ter zmanjšali časovno razliko med dejansko in zakonsko predpisano upokojitvijo oz. upokojitveno starostjo.

ODBOR REGIJ

Dodatno pokojninsko zavarovanje

19. meni, da lahko poklicno pokojninsko zavarovanje pomembno dopolnjuje zakonsko določeno pokojninsko zavarovanje. Zato mora EU spodbujati razširjanje dobrih praks, da bi pospešila razvoj sistemov poklicnega pokojninskega varčevanja v državah članicah in okrepila podporo oblikovanju večštebrnih pokojninskih sistemov;

20. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj namenijo posebno pozornost dejstvu, da zaposleni v MSP ter nižje kvalificirani in netipični delavci ali delavci s strukturno negotovo zaposlitvijo pogosto niso obravnavani enakopravno z drugimi zaposlenimi v shemah poklicnih pokojninskih zavarovanj;

21. ugotavlja, da so poklicna pokojninska zavarovanja drugačna od zasebnih ter da je med poklicnimi pokojninskimi zavarovanji in drugimi zavarovalnimi produkti velika razlika. Dodatni predpisi o plačilni sposobnosti lahko povečajo stroške poklicnih pokojninskih sistemov, ne da bi se s tem izboljšali tudi pokojninski oziroma upokojitveni pogoji za zaposlene;

22. meni, da morajo biti zakonsko določene pokojnine v morebitni povezavi s poklicnimi pokojninami dovolj visoke, da državljanom omogočajo ohranjanje primerne življenjske ravni tudi po upokojitvi, spodbujati pa bi bilo treba tudi zasebno varčevanje in tretji pokojninski steber;

23. poudarja možnost spodbujanja odprave ovir za večjo udeležbo na trgu dela. S starostnimi poklicnimi pokojninami,

kot jih poznajo sistemi z določenimi pravicami, je zaposlovanje ali zadržanje starejših na delovnem mestu razmeroma drago;

24. opozarja, da je pri poklicnih pokojninah določeno trajanje delovnega razmerja pogosto predpogoj za upoštevanje dobe plačevanja prispevkov. Na drugi strani pa številni mladi razmeroma pogosto menjajo službe in celo države zaposlitve, zato je še posebej pomembno, da se zanje upoštevajo prispevki, ki jih vplačajo;

25. načeloma pozdravlja prenosljivost pokojninskih pravic in z zanimanjem pričakuje predloge Komisije. Vendar je to vprašanje zelo zapleteno, saj je treba upoštevati raznolikosti sistemov poklicnih pokojnin v posameznih državah članicah. Zlasti pa to ne sme vplivati na pripravljenost delodajalcev, da financirajo poklicne pokojnine. Poleg tega je treba pozornost nameniti davčnim posledicam, zakonodaji o delitvi premoženja itd.;

26. zaradi vprašanj glede preglednosti ter višine provizij in stroškov, povezanih z različnimi oblikami zasebnih pokojninskih sistemov, se zavzema za primerjalno analizo, da bi lahko najboljšo prakso uvedli po vsej EU.

ODBOR REGIJ

Enakost spolov

27. odobrava, da je Komisija upoštevala priporočilo Odbora⁽⁴⁾ in se bolj posvetila vprašanju enakosti spolov. To je še zlasti pomembno za lokalne in regionalne oblasti, saj ženske predstavljajo večino zaposlenih na številnih področjih javnega sektorja⁽⁵⁾;

28. podpira priporočilo Komisije državam članicam, naj uvedejo enako upokojitveno starost za moške in ženske, da bi odpravili diskriminacijo zaradi spola in ženskam omogočili višje pokojnine;

29. ugotavlja, da je treba zaradi velikih razlik v stopnji zaposlenosti med moškimi in ženskami v starosti od 55 do 64 let posebno pozornost nameniti vprašanju enakosti spolov v povezavi z daljšim poklicnim življenjem in aktivnim staranjem, na primer z ukrepi, ki bi ljudem pomagali, da ostanejo zaposleni in hkrati skrbijo za svoje družinske člane;

30. opozarja, da pomanjkanje drugačnih možnosti nege v številnih državah članicah ustvarja dodatno breme predvsem za ženske, ki se zaradi tega zgodaj upokojujejo;

31. poudarja, da se bodo z večjo zaposlenostjo žensk povečale potrebe po kakovostnem varstvu otrok in oskrbi starejših. Lokalne in regionalne oblasti morajo imeti zato zadostna sredstva za te storitve;

⁽³⁾ Applica, CESEP in Alphametrics (2007), *Men and women with disabilities in the EU: Statistical analysis of the LFS ad hoc module and the EU-SILC*.

⁽⁴⁾ CdR 319/2010 fin.

⁽⁵⁾ Eurostat (2008): *The life of men and women in Europe – a statistical portrait*.

32. ugotavlja, da v nekaterih državah članicah ženske pogosteje kot moške prizadenejo dolgotrajne kronične bolezni ali težave, ki povzročijo zmanjšanje zmožnosti za delo, medtem ko je v drugih ta verjetnost večja za moške. Lokalne in regionalne oblasti morajo zato imeti posebno odgovornost, da poskrbijo za dobre delovne pogoje za svoje uslužbence;

33. opozarja na to, da je lahko možnost dela s skrajšanim delovnim časom, na primer ko so otroci majhni, za mnoge, zlasti pa za ženske, pomemben pogoj, da ostanejo na trgu dela. Hkrati je treba zagotoviti, da nihče ne ostane v zaposlitvi s skrajšanim delovnim časom, če tega ne želi, saj to kasneje negativno vpliva na pokojnino;

34. da zakonsko določen starševski dopust ne bi privedel do zmanjšanih pokojninskih pravic, predlaga, da se države članice spodbudi k temu, da proučijo, kako bi se takšen dopust lahko prištel k pokojninski dobi. Enako bi moralo veljati tudi za vojaški rok.

ODBOR REGIJ

Informiranje

35. meni, da morajo biti reforme namenjene oblikovanju pokojninskih sistemov, ki dolgoročno zagotavljajo stabilnost. Reforme bodo uspešne samo, če bodo ljudje imeli občutek, da so pravične. Zato je nujno, da se javnost dobro seznaní z resničnimi problemi in njihovimi možnimi rešitvami;

36. poudarja, da so pomembne obsežne informacije o pokojninah, da bi se državljani lažje odločali o njihovem načrtovanju. Zaradi prostega pretoka oseb znotraj EU bo vse več ljudi v prihodnosti imelo pokojninske pravice v različnih državah, zaradi česar bodo natančne informacije še toliko bolj potrebne;

37. zato poziva Komisijo, naj razmisli o oblikovanju skupne spletne platforme, kjer bi bile zbrane izčrpne informacije o pokojninah.

ODBOR REGIJ

Druga vprašanja

38. poudarja, da so ustrezni pokojninski sistemi pomembni za blaginjo ljudi in za to, da bi preprečili preveliko finančno breme za lokalne in regionalne oblasti;

39. poziva Komisijo, naj v prihodnosti za ukrepe, ki jih sprejema na tem področju, pripravi ustrezne ocene učinka, zlasti z vidika vpliva na lokalne in regionalne oblasti;

40. poziva Komisijo, naj razmisli, ali je na tem področju potrebno usklajevanje v okviru odprte metode koordinacije, da bi spodbudili tako prosti pretok oseb kot vzdržnost pokojninskega sistema.

V Bruslju, 10. oktobra 2012

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO